

Viastr, Leston

3'09

TOMÁŠ DVOŘÁK
AMANITA DESIGN
JIŘÍ HAVELKA
LISABON

SIMPLY CLEVER

ŠKODA SUPERB NYNÍ V JEDINEČNÉ VERZI EXCLUSIVE

Teď se můžete nechat dokonale rozmazlit. S verzí Exclusive totiž získáte nejen všechny přednosti modelu Superb, jako jsou elegance, velký vnitřní prostor nebo systém TwinDoor, ale i výjimečně bohatou základní výbavu. Mimo jiné k ní patří 18" kola z lehké slitiny Themisto, atraktivní interiér Emory, Sound System s 10 reproduktory a digitálním ekvalizérem nebo vyhřívání čelního skla. Přijďte se o jedinečnost vozu Superb Exclusive přesvědčit už při zkušební jízdě.

Bližší informace na Škoda Auto Info-line 800 600 000 nebo na www.skoda-auto.cz

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ modelu Superb Exclusive: 5,8–10,1 l/100 km, 153–235 g/km

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Média mají jednu možná zvláštní vlastnost. Něco se přihodí, samozřejmě to musí být něco, co má předpoklad stát se Událostí, a rázem to něco zaplaví první i další strany novin. Třeba mexická chřipka. Najednou se stane tím nejdůležitějším, co se právě ve světě odehrává. Zvedne se obrovská vlna. Odborníci i krizové štáby jsou v pohotovosti a novináři chrlí jeden článek za druhým a bombardují čtenáře bombastickými titulky. Světová zdravotnická organizace sice vyhlásila pandemii, ale věci je třeba zasadit do souvislostí. V tom samém Mexiku, kde na takzvanou prasečí chřipku zemřelo několik desítek lidí, si jen v roce 2008 válka narkogangů vyžádala šest tisíc obětí. A co se týče chřipky, ta běžná má každoročně na svědomí desetitisíce životů. Možná není náhodou, že tahle vlna vyhovuje farmaceutickým firmám, kterým přinese obrovské zisky, protože médii masírování lidé i vlády snadno podlehnou panice. Nicméně za pár dní tahle Událost zmizí z prvních stránek, vzápětí i z druhých a dalších a přijde nová. Třeba francouzské letadlo zmizelé pod hladinou Atlantiku. Více než dvě stě obětí je jistě obrovská tragédie, ale i ji třeba zasadit do patřičných souvislostí. Každou vteřinu jsou na celém světě ve vzduchu tisíce letadel a jejich nehody se stávají jen zřídka a zdaleka ne vždy zahynou všichni pasažéři. Ovšem žádná z těchto mediálních vln není tak nebezpečná jako obrovská a dlouhotrvající vlna věnující se krizi. Tohle téma je na samostatný článek, ale těžko kdo spočítá, na kolik se katastrofické titulky podílejí na hloubce krize. To však médiím příliš nevádí, musí přece vydělávat a dát čtenářům to, co nejspíš chtějí. Až na jednu okolnost, že kvůli tomuto vlivu pak oslabené firmy v těch samých médiích méně inzerují, a kruh se uzavírá. V tomto případě na svůj obrovský vliv výjimečně doplácí i média samotná, která se jindy ráda pasují do role nestranných zdrojů informací.

Držte se!

vlastní cestou 3/09

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Věra Bláhová
tisk
Tiskárna David, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s. // www.bernard.cz

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > zábava > formulář). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

reprodukce na obálce > Amanita Design

obsah

04_ Uživil bych se jako zahradník rozhovor s Tomášem Dvořákem	32_ Olá Lisabon reportáž z Portugalska
10_ Bernard Fest z pivovaru	38_ Rodný dům Josefa Hoffmanna Vysočina
12_ Lahůdka ze světa počítačových her	
15_ Přítel žen povídka Evy Hauserové	
18_ Aktuality z pivovaru	
20_ Sklárny exkluzivní fotoreportáž	
26_ Piva na vyměření pivní zajímavost	
28_ Pokaždé mám chuť utéct rozhovor s Jirím Havelkou	
31_ Nina fejton Jaroslava Rudiše	

Uživil bych se jako zahradník

► říká Tomáš Dvořák

Novináři nepopisují výkony sportovců, ale hledají senzace, které zajímají čtenáře.

Začněme aktuálně – přišla recese, krize, jak ji pocítuje váš sport?

Je málo peněz, třeba tradiční mítinky mají problémy. Partnerů není tolik a nejsou tak štědrí jako v „letech hojnosti“. Ale při dobré vůli pořadatelů i závodníků se to různými ústupky a uskromněním dá zvládnout. Ale cítit to je.

Přesto – nemáte pocit, že se ve sportu v posledních letech točí až příliš mnoho peněz? Sportovci vydělávají čím dál víc.

Atletika není fotbal, ale ve sportu se bezesporu točí víc peněz než před lety, stal se obchodem. A protože sportovci dostávají víc peněz, musejí se prostředky někde vzít. Možná je to překvapující, ale sport se podílí na hrubém domácím produktu České republiky, přináší peníze do státní kasy. Sport není jen, že se někdo prohání na kole, ale že si taky koupí sportovní vybavení, oblečení, obutí... Kdyby se neprodávaly kopačky nebo dresy, kluby a firmy by neměly na zaplacení

fotbalistů. Svým způsobem si sportovce platí lidé, kteří si koupí třeba maratonky.

Když se srovnávají příjmy hokejisty NHL a třeba špičkového světového chirurga, budí to v mnoha lidech jisté rozpaky. Jak to vidíte vy?

Filmová hvězda taky dostává velké peníze. A hlavně – většina lidí měla možnost si vybrat, jestli bude fotbalistou nebo chirurgem. Když se mě někdo zeptá, jestli mi nevdá, že vydělávám málo než fotbalista, odpovídám – taky jsem mohl být fotbalista. Další věc je, že chirurg může pracovat čtyřicet padesát let, fotbalista deset patnáct. Jistě vydělá víc než chirurg, ale ten světový si taky vydělá dost.

Nemáte pocit, že se ze špičkového sportu vytrácí spontánní radost? Projevy sportovců po výkonu jsou spíš agresivní než radostné. Třeba to zatinání pěstí Romana Šebrleho.

Musíte to brát individuálně, někdo prostě má takové projevy radosti. Nemyslím si, že

ze sportu vymizela spontánnost, jenom se někdy projevuje jinak. A pak – fotbal se taky hraje agresivněji než dřív. A když jste zmínil Romana, myslím, že právě on je neuvěřitelně spontánní sportovec. Umí se zaradovat. Já jsem si jen řekl – hm, dobrý. Nebyl jsem tak emocionálně založený, že bych se nějak extra projevoval. To už muselo být, abych se na stadionu otevřeně zaradoval.

Co říkáte tomu, že ve slovníku sportovních novinářů jsou výrazy jako popravil soupeře, pomstil se?

To je také důvod, proč noviny prakticky nečtu. Už se nepíše o sportu jako takovém, v Čechách skoro neexistuje seriózní sportovní tisk. Před dvaceti lety se deník Sport dal číst, dnes je to poloviční Blesk. Píše o tom, co lidi chtějí. Novináři nepopisují výkony sportovců, ale hledají senzace, které zajímají čtenáře. O skutečném sportu chce číst jen velice málo z nich. Hlavně chtějí vědět kdo, kde, s kým a kolik vydělává...

Tomáš Dvořák v červnu 2009

Další věc – úspěch bývá popisovaný jako světodějná událost, naopak neúspěch je totálním fiaskem, blamáží.

Zase je to o tom, co lidi vyžadují. Nebaví je faktické věci, výsledky a rozbor hry v nějakém zápasu. Novináři píšou, vlastně jsou nuceni psát tak, aby se noviny prodávaly. To všechno je provázané stejně jako s tím přeplaceným sportovcem.

Myslíte přeplaceným v uvozovkách, nebo bez nich?

Přeplaceným. Ale je to otázka poptávky. Když vám někdo nabídne za sezónu sto milionů, neřeknete, že chcete jenom deset. Vemte to tak, že je jeden úžasný dominikánský baseballista, šoumen a ještě mu to jde, vyprší mu smlouva a on má pocit, že ho klub dost neplatí. Takže nabídne své služby komukoliv, kdo mu zaplatí určitou částku. A najednou se zájemců najde víc a přihazují až na trojnásobek sumy, kterou měl v původním klubu.

Můj dědeček říkával – tak jo, oni vyhráli zápas, no a co? Architekt navrhne dům, zedník ho postaví, ale co zůstane po vítězném zápasu?

Nejsem filozof, ale za svůj život jsem se tisíckrát přistihl, že jsem přemýšlel o tom, co vůbec dělám. Maminka je učitelka, otec technik na univerzitě, já jsem sportovec, dřív závodník, dneska trenér, a mám lepší plat než oni. Na druhé straně si říkám, kdyby to po mně nikdo nechtěl, tak to dělat nebudu. Sport vnímám stejně tak, jako když jdou lidi do divadla, tak jdou i na stadion. Sport je dobře placená zábava, ale ukažte mi divadlo, do kterého přijde sedmdesát tisíc lidí? Přijde mi normální, že tenista, který hraje finále turnaje a na kurtu se na něj dívá deset tisíc lidí a v televizi další miliarda, hodně vydělá. Trošku nenormální mi přijde prodávání a nakupování hráčů. Ti lidé ze sebe dělají obchodní artikl. A že to kolikrát není o samotném hráči, ale někdo si honí triko, že má nejdražšího fotbalistu na světě. To je divné. Ale předem určitě dobře spočítané.

Pojďme k dopinku. Nezajímá mě, kdo konkrétně dopoval a kdo ne, spíš co si o něm myslíte v obecnější rovině?

Troufám si říct, že v České republice se odváží dopovat strašně málo lidí, protože antidopingová kontrola tady funguje na sto padesát procent, zatímco v Rusku, v Americe nebo v Číně je to nastavení asi jiné.

Když někdo vyhraje pomocí dopingu, vydělá víc peněz, ale může mít z vítězství opravdovou radost?

To je právě to děsivé. Byl jsem vychovaný, abych se sám před sebou nemusel stydět a byl na sebe hrdý. Byly doby, kdy jsem na antidopingové zkoušce býval každých čtrnáct dní. Vrcholový sport jsem naštěstí začal dělat v době, kdy mě nikdo do takových věcí nenutil, takže jsem si svou cestu mohl vybrat sám a hlavně jsem si vybral disciplínu, kde je dopování podle mě zbytečné. Desetiboj je o tom, jak to má člověk srovnané v hlavě, tělo je samozřejmě důležité, ale

TOMÁŠ DVOŘÁK 1972*

Trojnásobný mistr světa (1997, 1999, 2001), držitel bronzové olympijské medaile (1996). Zařadil se mezi nejlepší desetibojaře historie tohoto extrémně náročného sportu. Třikrát překonal hranici 8 900 bodů a byl držitelem světového rekordu s výkonem 8 994 bodů. Vyšla o něm kniha *Z vrcholu do propadliště a zpět*. Tomáš Dvořák nyní pracuje jako trenér lehké atletiky v TJ Dukla Praha. Je ženatý a má tři dcery.

v žádné disciplíně nepředvádíte extrémní výkony. Extremní je jenom přežít dva dny na stadionu. Atletiku jsem dělal a pořád ji dělám především pro zábavu, neumím něco dělat jen pro peníze. Když mi něco nejde pod fousy, mám s tím problém.

Jak se člověk vyrovná s pocitem bezmocnosti, když ví, že má natrénováno, těší se na dobrý výsledek, ale přijde zranění?

Jde o to, co člověk od sportu očekává. Hůř to snáší ten, kdo vidí veliký úspěch a řídnou peněz. Jinak se s tím srovná člověk, který si řekne – no, tentokrát to nevyšlo, musím popřemýšlet, kde se stala chyba, a zkusit to ještě jednou, a když to nevyjde, tak ještě jednou. Já jsem byl spíš ten druhý případ. Sportovec, když to dělá s nasazením, je velice těžko poučitelný.

V jakém smyslu?

Když si člověk jde po práci zaběhat a začne ho bolet noha, řekne si – týden běhat nebudu a ono to přejde. Sportovec si to řekne taky, ale ví, že přijde o týden tréninku, tak si pauzu mnohdy neudělá... Pak mu to má říct trenér, jenže opravdu velkou osobnost těžko ovlivní, takže taky nepřestane. A když to řekne doktor, ale málo důrazně, stejně nepřestane. A pak to dopadne tak, že není mimo týden, ale třeba i půl roku.

Ale proč to dělá opakovaně?

Pro člověka, pro něhož je sport život, je to hrozně složitá situace. Očekává nějaké cíle, ale stane se. Pro mě byl začátek sezóny v roce olympiády v Sydney skvělý, ale najednou jsem si trošku pochroumal koleno a místo, abych se léčil a soustředil se na olympiádu,... Rád jsem trénoval, ale závody, to bylo moje. Říkal jsem si – přece nebudu závodit ke konci května a pak až na olympiádě. Pak jsem jel s rodinou na týdenní dovolenou a najednou jsem cítil divné bolení v krajině břichu. Ale zbývaly dva měsíce do olympiády a já začal trénovat. Bolest se zvětšovala a já si říkal – mám šest týdnů do olympiády, nemůžu přestat, když chci vyhrát a nejlíp ve světovém rekordu. Takhle ambice, kterou jsem si jednou v životě vlastně nechal vnutit, mě asi stála titul olympijského vítěze i zdraví.

Před lety jste se řekněme dobrodružně vrhl do StarDance, proč jste se po skončení kariéry stejně odvážně nevrhl do úplně jiného oboru?

Vrhám se do spousty věcí, ale sport mám natolik rád, že mi je líto nepředat to, co jsem se za dvacet let naučil. A taky mi přijde líto, že byla éra Roberta Změlíka, pak moje a teď Romana – a najednou by se český desetiboj měl vytratit? Mám snahu někoho někam přivést, ale je to pokus. Jsem člověk, který

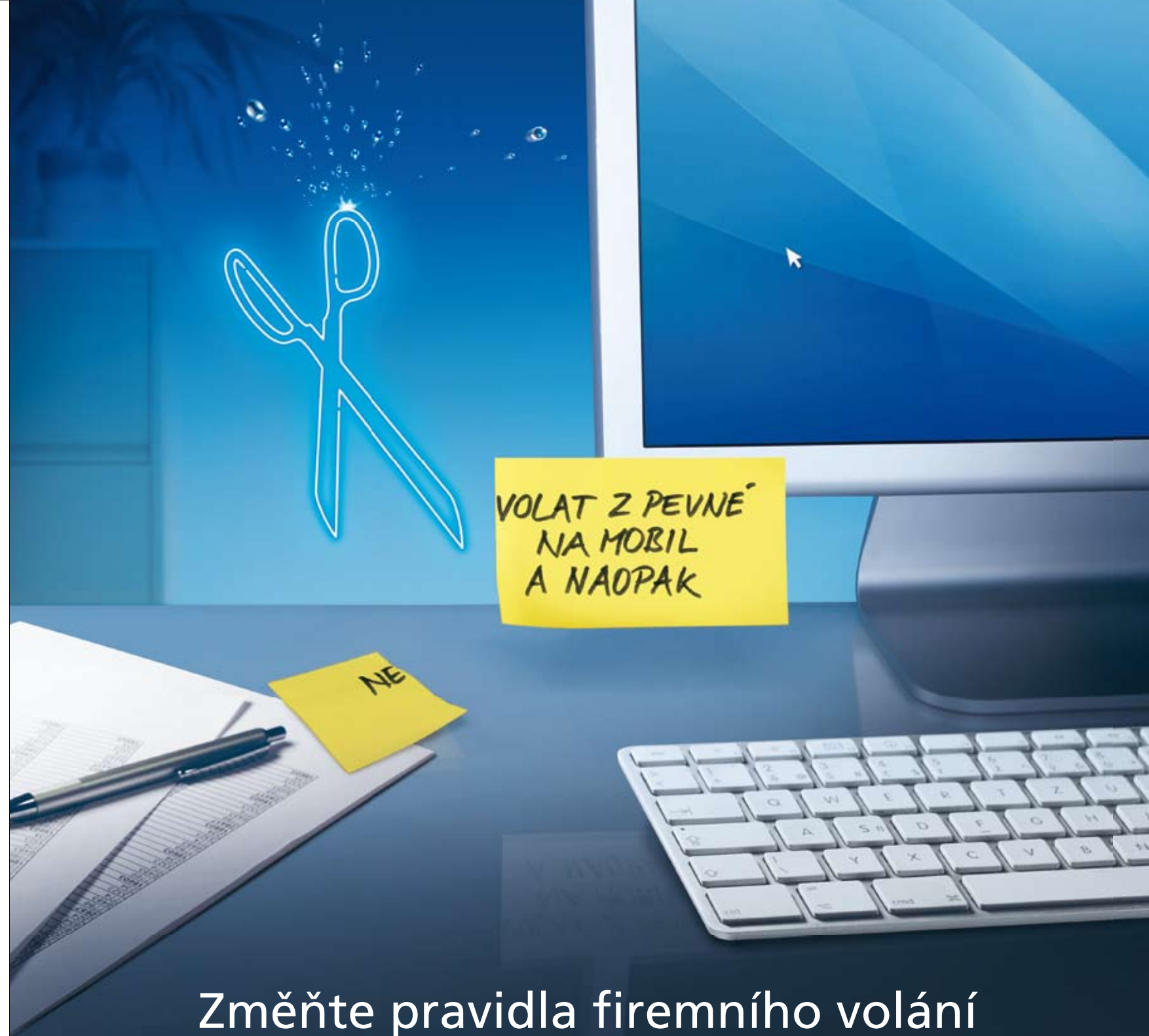
nemá nalinkováno, jsem impulzivní a nejlíp se rozhoduju pod tlakem. Trenéra dělám druhým rokem a nemůžu říct, jestli úspěšně, nebo neúspěšně. Musím být trpělivý, počkat si, až se ukáže, jestli to dělám dobře, nebo špatně. Anebo si najít něco jiného.

Co by to bylo?

Těch odvětví je víc a všechny jsou spojené se sportem. Spolupracuju se sportovní redakcí České televize, spolukomentuju atletické závody. S kamarády pořádám desetibojařský TNT-Fortuna mítink, který nabývá světového významu. Spolupracuju také s firmou Puma v oblasti běžeckého vybavení a starám se o tým atletů, který značka podporuje.

A kdyby to mělo být něco mimo sport?

Když si řeknu, že mě sport už přestal bavit, z fleku můžu dělat zahradníka. To je můj další koníček, už odmalička. Zatím to dělám na své zahradě, ale myslím, že jako zahradník bych se uživil.

Změňte pravidla firemního volání

Odstříhnete se od starých pravidel s novými tarify O₂ Neomezené volání. Teď svým zaměstnancům konečně namícháte správný poměr neomezeného volání do pevné i mobilní sítě přesně podle jejich individuálních potřeb. Získáte tak nejen více svobody pro své zaměstnance, ale hlavně kontrolu nad náklady za firemní komunikaci.

Využívejte služby co nejefektivněji. Více informací na www.cz.o2.com/firmy nebo volejte 800 333 555.

BernardFest⁰⁹

15. ročník

pátek 7. 8.

Skaláci

16:00

Clou

18:00

Support Lesbiens

20:00

Kryštof

22:00

Temperamento

23:30

sobota 8. 8.

Keramička

10:00

Vysočinka

12:00

Monkey Business

14:00

Ready Kirken

00:91

Gipsy.cz

18:00

Miro Žbirka

20:00

ohňostroj

Chinaski

22:00

NightWork

23:30

Vstupné:
páteční 240,- Kč // sobotní 290,- Kč
dvoudenní 350,- Kč (slosovateľná vstupenka)
Děti do 140 cm 30,- Kč
Senioři 30,- Kč

Při vstupu na festival všichni návštěvníci obdrží jeden žeton na nealkoholický nápoj Bernard s čistou hlavou. Dvoudenní vstupenka je slosovateľná o hodnotné věcné ceny, slosování proběhne během sobotního programu okolo 20. hod.:

1. cena – skútr Kymco (Motoservis Zdeněk Kašpar)
  2. cena – zájezd dle vlastního výběru (Adores, Čedok)
  3. cena – LCD televizor (Elektrocentrum Jiří Maryška)
  4. cena – komplexní autopojištění (Allianz pojišťovna, a. s.)
  5. cena – auto na víkend zdarma (Auto Racek, a. s.)
- a další hodnotné věcné ceny!!!

Stanové městečko je vzdáleno od místa festivalu 1,5 km v areálu AMK Humpolec Pod Vilémovským lomem, vjezd ze silnice Havlíčkův Brod – Pelhřimov (kemp s občerstvením, WC, hlídáním parkovištěm).

prodej vstupenek:
www.ticketpro.cz, značková prodejna Bernard v Humpolci

Support Lesbiens

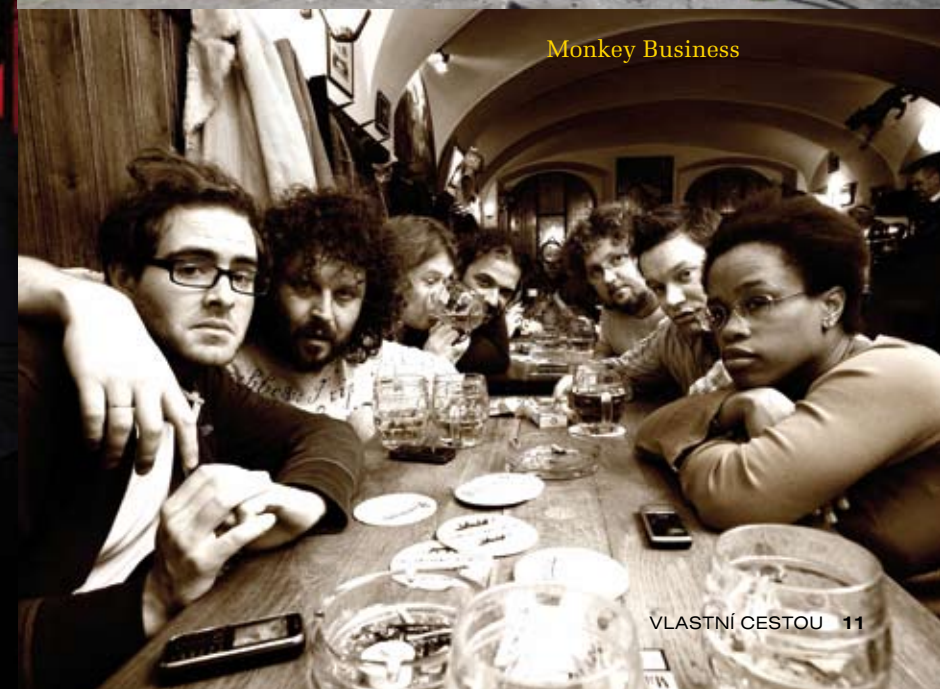
Kryštof

NightWork

Clou

Monkey Business

Hry nejenom pro kluky

Počítačové hry se staly významným médiem a konkurují filmu. Ostatně i v nich se točí velké peníze. Podobnost je také v tom, že stejně jako existují hollywoodské velkofilmové stamilionové rozpočty na jedné straně a na druhé straně nízkorozpočtové kousky nezávislých filmařů, i tvůrci her mají rozdílné rozpočty a ambice.

„My jsme ti nezávislí. Nepotřebujeme žádné dotace, žádného velkého investora, takže nás nikdo do ničeho netlačí. Jsme svobodní a můžeme dělat to, co chceme. Když navrhnu hru, beru ohled sám na sebe. Protože jsem hráč, vím, co by mě nadchlo, by mě bavilo nebo naopak přišlo otravné. Kdybychom brali ohled na konzumenta, určitě dokážeme vytvořit komerčnější titul, ale to není náš záměr. Stačí nám, že se užijeme,“ vysvětluje jeden ze dvou zakladatelů studia Amanita Design studia Jakub Dvorský.

Tahle jednoduchá filozofie funguje, Samorost 2 (jednička je na internetu zdarma) se prodával velmi dobře a podle ohlasů na již zveřejněné části se dá předpokládat, že novinka Machinarium, kterou uvedou na trh na podzim, bude neméně úspěšná.

Studio vytváří výtvarně pozoruhodné a přitom technologicky jednoduché hry, které vypadají jako animované filmy. Je v nich animace, hudba, příběh... A kromě toho ještě herní stránka, která zapojuje hráče do projektu aktivně. Hra na rozdíl do filmu není pasivní médium.

„V počítačových hrách nevidím jen zábavu pro kluky, i ti starší začínají chápat, že nemusí jít jen o střílečky, při nichž rozhoduje rychlá reakce, že u hry se dá přemýšlet. Myslím, že Machinarium si rádi zahrají i padesátníci,“ říká Jakub Dvorský. „Velmi jednoduchý příběh je o malém rezavém robotkovi, kterého vyveze na skládku popelářské vznášedlo. Po svém návratu narazí na partičku mafiánů Bratrstvo černé čepice a musí se jim postavit, aby zabránil jejich teroristickému útoku. Nejde o střílečku, bojuje s nimi pomocí lstí. A taky musí zachránit svoji kámošku robotku. Je to i trochu legrace s drobnými vtípky.“

x

AMANITA DESIGN
2003

Studio založili absolventi pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové Jakub Dvorský (1978) a Václav Blín (1976). Kromě úspěšných her Samorost 1 a Samorost 2 vytvořili na objednávku britské BBC vzdělávací hru pro děti od sedmi do jedenácti let Questionaut, dále videoklipy, webové stránky... Projekty studia, které se rozrostlo na sedm lidí, získaly několik mezinárodních ocenění.

text Eva Hauserová
ilustrace Luděk Bárta

povídka

Chápejte, jsem jen amatérská malířka a mé obrázky jsou čistě naivistický. Maluju sudičky, vodnice, vodní víly ze studní a lesních pramenů, ze starých stromů a zahradnice a zasněný, do prázdna civící matky, který na okamžik zapoměly na existenci svých povedených dětiček.

Ale právě proto, že jsem jen nadšená diletantka, jsem si zvláště úpěnlivě přála, aby se mi vernisáž ve vinárně U Jablka povedla. Aby byla plná pohody a já si ji s těma pár kámoškama, co ještě mám, hezky užila.

Vinárna U Jablka normálně otevřívá ve čtyři odpoledne a vernisáže tady vždycky dělají o hodinku dřív, takže se sejdou jenom pozvaný. Samozřejmě jsem trnula, že nikdo nepřijde, ale čtvrt hodinky před začátkem dorazily Sabina s Míšou, který se ze všech sil snažily, abych neměla trému a s ničím si nedělala starosti; v jednom kuse něco hučely a rozptylovaly mě. Přišly mi až přehnaně snaživý. Snad to nějak souviselo s tím, že samy by rozhodně nebyly schopný něčeho tak výstředního a vlastně nesmyslného, jako malovat si tři roky po večerech oleje a pak je vystavit v zapadlý vinárniče a vlastně jen pro pár známých. Sabina ani Míša by takhle časem neplýtvaly a určitě by se taky styděly udělat byt i jen jedinej vlastní, nikým nepředepsanej tah štětce po kartonu – já totiž své oleje maluju na obyčejnej karton z krabic, ne na plátno.

„Zobrazuješ vlastně ženský mýty, to nikdo jinej nedělá!“ povzbuzovala mě Sabina. Já mezitím nervózně obcházela vinárnu, upíjela decku bílýho na kuráž a naposledy hodnotila, jak se obrázky vyjímají pod starorůžově vymalovanou klenbou.

„A je znát, že jsi nefalšovaná naivistka a vůbec to nehraješ,“ přidala se Míša, čímž narážela na to, že moje postavy jsou kapku neproporční, mívají třeba jednu nohu kratší, taky perspektiva v těch obrázcích je podivná, jako bych při malování byla zhulená, vlastně halucinogenní. V duchu jsem ocenila, jak se snaží být taktní.

Zvláštní věc, v té chvíli mě napadlo, jak mi všechny kámošky připadají poslední dobou vyjetý. Ne vojetý, vyjetý – jak motorovej olej. Úplně vyjetý z veškerýho mladickýho

očekávání otevřenejch možností v životě. Sabina dodává materiál pro jednu talk show a připadá si jak otrok, protože její pracně posháněný vtípky a nápady pak pronáší na kameru šéfa, přezdívaná Nafouknutá Bambule, a prezentuje je jako své vlastní. Míša dělá editorku v jednom slaboduchým časopise, což ji nudí, ale už prostě nemá jiný ambice.

A třetí, která měla taky dorazit, Helena, zase usilovně opečovává dva čistokrevný pejsky a nadělá s nima víc než s dětma, přitom má teoreticky úžasnou svobodu, protože je vdaná za úspěšnýho byznysmena a nemusí si vydělávat na obživu. Jenomže tyhle tři mají v životě všechno uzavřené – jak po uzávěrce. Já mám naopak všechno otevřené.

Najednou už bylo pět minut po třetí a vinárna se docela slušně zaplnila lidma, známýma známých i zcela neznámýma, který se o výstavě asi dočetli v přehledu kulturních akcí v našem městě. Možná jen doufali, že dostanou zadarmo skleničku vína a pár křupek, což se jim taky splnilo.

Jeden podivnej týpek sem evidentně přišel čistě proto, aby prodal pár podomáčku vypálených céděček. Přilepil se na mě a strkal mi je pod nos: „Strašně výhodný, mrkněte se, tyhle Bacilonosiče už nesežene a tyhle Mrtvý brouky a Hnusnej sliz taky ne!“ Vůbec nepomáhalo říkat mu, že mě to nezajímá.

„Ale to by vás mělo zajímat, paninko!“ opakoval pořád. Podivně šiřlal a připadalo mi, že trochu páchne, jako by si dost často neměnil oblečení. Ustupovala jsem před ním, dokud to šlo, ale když mě zahnal do kouta, rozhlídla jsem se a usoudila, že je načase začít. Přesunula jsem se před stěnu, na který viselo nejvíc obrázků, a majitel vinárny zacinkal lžičkou o skleničku a uvedl mě. Nějak se mi podařilo přeříkat těch asi deset vět, který jsem měla připravený – proč maluju jenom ženský postavy a proč je každéj můj obráček laděný trochu do pohádkova nebo řekněme do žánru fantasy. Ne že by se mi o tom mluvilo snadno, jsou to spíš podvědomý tušení nebo možná sny.

A právě uprostřed mého proslovu vtrhla do vinárny zadýchaná Helena a vlekla s se-

Přítel žen

bou podivného podmračeného týpka, zakrslíka se svítící pleší a s výstřední pestrou šálou omotanou kolem krku. Byl mi trochu povědomej. Oba zůstali stát hned u dveří a během mé řeči se ten chlápek pořád víc a víc mračil.

Když jsem domluvila, všichni mi zatleskali. Pak se chopili skleniček s vínem a začali se bavit a k mému velkému zklamání si téměř vůbec nevšimli mých obrázků.

Helena mi představila toho zachmuřeného týpka, kterej se teď tvářil už přímo zlověstně, a já jsem se hned vzpomněla, že ho znám z jedné akce, kde se mělo diskutovat o ženský otázce. Dokonale ji zabil svým vystoupením. Přítomný ženy agresivně setřel, jak blbě mluvěj, takže si pak chudinky už netroufily ani pípnout a šly zhrzeně domů. Rostislav Koudelka. No jasně, je to on!

Změřil si mě odsuzujícím pohledem a prohlásil: „Internalizuješ si fašistickou falocentrickou opresi a perpetuuješ ji dál.“

„Cože?“ Nemohla jsem se vzpamatovat z toho, že mi tyká, a vůbec jsem nechápala, co mi chce říct.

Tím jsem spustila jeho asi pětiminutovou přednášku, v níž se míhaly slova jako dekonstrukce, ignorovaná architektura feministického diskurzu, epistemologické hledisko a inherentní falocentrismus. Na závěr to shrnul – tomu jsem snad částečně rozuměla – přibližně takto: Nahráváš mediálnímu lumpenproletariátu, aktivně přispíváš ke strukturální a metodologické diskriminaci žen, nereflaktuješ krize sociální a mediální femininity.

Z růžových stěn na mě hleděly moje postavičky vodních víl a nechápavě vytřeštěných matek. Co jako po nás ten člověk chce? ptaly se. Máš nám přimalovat samopaly nebo snad fousy a penisy? Měla jsem dojem, že přibližně něco takového po mně Rostislav žádá, ale naprosto jsem to s ním neměla chuť rozebírat. Svý mínění mi totiž oznamoval nanejvýš opovrhlivým, zhnuseným tónem, přesně takovým, jakým onehdy před mýma očima rozprášil ženskou schůzi. Úplně jsem chápala, proč se s ním ty ženy nehádaly. Odkud bych taky měla začít? Stejně by neposlouchal, co říkám, a zase by mě utlouk podobnými blábolama.

„Promiň,“ s přemáháním jsem mu taky tykla, „dík, žes mi řek svůj názor, ale my si tady teď chceme s kámoškama pokecat.“ Začala jsem se totiž bát, že všichni mí zná-

mí, který vidím tak zřídka, utečou a já příjdu o příležitost k oslavě, na kterou jsem se z celý vernisáže těšila nejvíc.

Tak jsme se teda sesedli kolem velkého stolu, bylo nás asi tak deset nebo dvanáct, včetně několika, který jsem znala jen od vidění. K mé hrůze si k nám Helena přisedla i s Rostislavem, už napohled nabušeným touhou nás ještě kapku poučit. Ani teď si nikdo nevšiml mých obrázků, ani o nich nemluvil, ale s tím už jsem se smířila a přestala jsem doufat i v to, že by se některý z nich snad prodaly; na prodej byly všechny a vůbec nebyly drahý.

Jedna z žen, který jsem znala jen povrchně, taková baculatá odbarvená blondýna, Rostislava Koudelku poznala a začala se mu horlivě svěřovat s typickými ženskými stesky. Znáte to věčný téma těžkého ženského údělu.

„Někdo už konečně musí s tou situací ženských něco udělat!“ vykřikovala a házela do sebe jednu skleničku vína za druhou. Tohle nadávání na těžkej ženský úděl je už takovej rituál mezi námi děvčaty a je to docela terapeutický. Člověk si posteskně, vyleje si duši, a tím se tak nějak vnitřně očistí.

Jenomže to by tady nesměl sedět Rostislav Koudelka. Počkal na odmlku v hovoru a tím svým důležitým, mentorským tónem se ujal slova. A pak už si nikdo jinej ani neškrtn, my ostatní jsme zůstali úplně paralyzovaný, protože Koudelka rozdupal na padrť pravidla našich obvyklejších her. Co říká? Utkvělo mi v paměti asi tohle – musíme konečně přestat s věčným ženským pláčem a nastolit potřebu redefinice žen, jejich osobní i politické identity, ale toho, jak vidí, nejsme my ženy schopné, protože ženskou otázku se u nás podařilo suspendovat z prakticko-politické roviny, jinak bychom se místo marných snah o vyrovnání se s „mužnou“ (tohle slovo pronesl určitě v uvozovkách) realitou snažily o dekompozici této reality. My ženy jsme gramatizovány do jazykové druhořadosti a existujeme v jazykové absenci, pokud jazyk je dům bytí.

Blondýna, už pěkně rozjetá vínem, se mu snažila oponovat. „Co to žvaníš?“ ohnala se po něm rukou. „My ženy jsme přece jazykově schopnější než muži!“

Rostislav ale mluvil o jazyku jako o filozofický kategorii, takže nad tímhle jen

obrátil oči v sloup a utrousil něco o totálním temnu, zabeđenosti a ulpívání na sexistických a fašistických kategoriích. „Chyba ovšem je,“ upozornil, „v samotném opresivním systému dvou pohlaví, dokud se nezavede svobodná volba z více pohlaví, budeme žít ve falokratickém fašismu.“

To blondýnu podráždilo a prohlásila, že ona tedy je ráda ženou. Dbá na to, aby byla vždycky hezky upravená, sleduje módu a chodí na kosmetiku. Kdo by jí to chtěl vzít, je podle ní osel, který nechápe, co je na životě krásného. Tohle ještě ostatní přítomné docela bavilo a zdálo se, že jí fandí. Rostislava to ale bohužel vyprovokovalo k sáhodlouhý přednášce, kterou už opravdu nešlo vydržet. Nejdřív odsoudil takzvaný mýtus krásy a rozhořčil se nad ženami zemřelými na mentální anorexii (tahle nemoc tedy blondýně rozhodně nehrozila) a pak pokračoval, že demokracie je nedynamický systém, že je třeba najít nové atraktory, ale že tato témata bohužel stále ještě operují v latentnosti jako tajné diskurzivní služby... Vypadalo to, jako že nás vyzývá k revoluci proti celému společenskému systému, ale nešlo pochopit, jak si to vlastně představuje. Snad se nás ani nesnažil zapálit pro svou věc, spíš nad náma rovnou lámal hůl a vztekal se, že ve své zabeđenosti nejsme schopný nic pochopit. Což jsme teda schopný opravdu nebyli, ani jsme po tom neprahlí.

Po půlhodině už byli všichni přítomný nejen unuděný k smrti, ale taky dost hluboce uražený. Začali se koukat na hodinky, i když Rostislav ještě pořád řečnil, zvedali se a na odchodu trousili poznámky typu – no potěš, tak tohohle pána už nikdy nechci vidět nebo tak ať se ti příští vernisáž vyvede líp, čímž nepochybně mysleli – ale já u toho doufám nebudu, protože tam mě nedostaneš ani párem volů.

Konečně Helena odvěkla i Rostislava a já jsem ve vinárně, kam už se začali trousit neznámí hosté, osaměla. Radost ze své první výstavy se vytratila. Připadala jsem si zplihlá a prázdná. Já vím, že nepřišli ani tak kvůli mým obrázkům, ale nebýt toho totálního debila, mohlo to být aspoň docela příjemný setkání.

Vlastně někdo si mých obrázků přece jen všiml a nejspíš se mu líbily. Zrzavá víla, zamyšleně sedící v koruně dubu, zmizela. Někdo ji ukradl. ×

Na degustační soutěži České pivo 2009 v Českých Budějovicích získalo nealkoholické pivo Bernard s čistou hlavou světlé v kategorii nealko piv první místo. V kategorii desítek se na třetím místě umístilo světlé pivo Bernard. Stejně úspěšně skončil i Bernard jantarový ležák s přísadou jemných kvasnic, když se v kategorii polotmavých piv umístil také na třetím místě.

První dodávka nepasterizovaného piva Bernard zamířila do Latinské Ameriky, konkrétně do jihoamerického Peru. Export se na loňském výstavu pivovaru podílel více než 12 procenty. Celkový objem vyvezeného piva meziročně stoupl téměř o 29 procent na 23 300 hektolitřů, polovina směřovala na Slovensko.

Doslova letní výstav zaznamenal Rodinný pivovar Bernard v letošním dubnu, když prodal rekordní množství 20 602 hl piva. Tento výsledek je nejlepším měsíčním výstavem v celé novodobé historii pivovaru od privatizace v roce 1991.

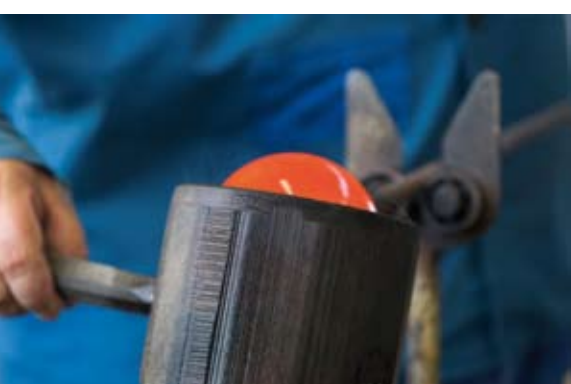
Díky rostoucímu prodeji o 20% v roce 2008 přesáhly roční tržby za pivo 328 milionů korun, v roce 2007 to bylo 251 milionů korun. Celkový obrat pivovaru, který loni zaměstnával 120 lidí, meziročně stoupl o čtvrtinu – na 350,6 milionů korun. Pro srovnání, např. v roce 2001 byl obrat 104,5 milionů korun, počet zaměstnanců 75.

Pivovar se stal poosmé v řadě nejobdivovanější firmou kraje Vysočina a čtvrtou nejobdivovanější firmou České republiky v oboru potravinářský a tabákový průmysl. Žebříček Czech Top je tvořen na základě hlasování manažerů významných společností, ekonomických a finančních analytiků, zástupců oborových sdružení, svazů a profesních asociací oslovených Sdružením Czech Top 100.

V soutěži o Zlatý středník, kterou pořádá PR klub České republiky, dosáhl magazín Vlastní cestou dalšího vynikajícího úspěchu. Po předloňském druhém místě a loňském vítězství jsme se dokázali opět dostat „na bednu“ a v kategorii firemních periodik pro veřejnost jsme se umístili na třetím místě. Navíc jsme obdrželi Zvláštní ocenění za nejlepší obrazovou výstavu, za což patří poděkování především našim externistům Markétě Navrátilové a Štěpánu Malovcovi.

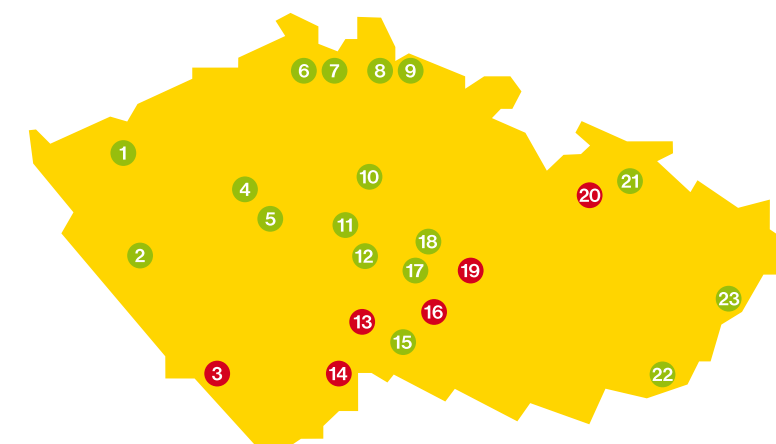

Přežije svět
rozpálených pecí,
žhavé skloviny
nejrůznějších
barev, kterou
šikovné ruce
českých sklářů
mění v malá
umělecká díla?

Můj dědeček byl sklář. V malé brusírně zaměstnával necelou desítku brusičů a chlubil se výsledky jejich práce. Byl na ně patřičně hrdý. Brousili vázy, tácy, sklenice na fleky, jak říkával, to jsou ty pravé majstrštyky. Zdánlivě méně pracné, méně náročné, ale jsou na nich vidět i drobné chyby, nezakryjí je všechny ty hvězdičky a proužky jako na drobných vzorech. Sklo pod značkou Anděl, jak se dědeček jmenoval, putovalo do řady evropských zemí. Pak přišel Vítězný únor a brusírnu rodině sebrali. Odvezli stroje a začali vyrábět škvárové tvárnice. Takzvanému buržoaznímu luxusu soudruzi nepřáli, na pití přece stačí i sklenice od hořčice. A brusiči si hledali jiná, méně kvalifikovaná místa. Tak jako teď, kdy vítězí jednoduchost, snadná a levná výroba, a tudíž i nízká cena. Dědeček kdysi tvrdil, že jednou se to otočí a v jeho dílnách se bude zase brousit tradiční české sklo. Už se toho nedožil, ale kupodivu se to stalo ještě před koncem komunismu, i když o opravdových majstrštycích se moc mluvit nedalo. Dlouho to však nevydrželo a dneska už ztichly brusky i jinde a vyhasly mnohé sklářské pece. Člověk se ptá, jestli české sklo neskončí jen v muzeích a nebude se vyrábět v jednom či ve dvou skanzenech. Dědeček by určitě řekl – nezničili ho soudruzi, nezničí ho ani trh. Nevím. Jedno je ale jisté, šikovné ruce už nestačí, na tahu jsou manažeři a obchodníci. Držme jim palce. x

● – zaniklé

1 – Karlovy Vary	13 – Včelníčka
2 – Heřmanova Huť	14 – Chlum u Třeboně
3 – Lenora	15 – Horní Dubenky
4 – Nižbor	16 – Antonínův Důl
5 – Nenačovice	17 – Světlá nad Sázavou
6 – Nový Bor	18 – Josefodol
7 – Cvikov-Lindava	19 – Škrdlovice
8 – Jablonec nad Nisou	20 – Rapotín
9 – Harrachov	21 – Vrbno pod Pradědem
10 – Poděbrady	22 – Květná
11 – Sázava	23 – Karolínka
12 – Tasice	

města s výrobou uměleckého skla

Piva na vyměření

Pivo není jen ležák českého typu. Jeho obdoba a různé variace mají navrch po celém světě, ale pestrost chuti piva je bohatá. V různých koutech zeměkoule se totiž vaří stovkou pivních stylů, které jsou dány historickými okolnostmi, použitými ingrediencemi, typem kvašení, lokálním zdrojem vody a jinými vlivy.

Americký trh má sice svého giganta pivo Budweiser, ale najdeme zde také přes tisíc tzv. Craft breweries, které vaří pivo v největším počtu pivních stylů na světě. Degustační soutěže ve Spojených státech mají až osmdesát pivních kategorií. V Itálii, Japonsku nebo v Dánsku se v posledním desetiletí objevily stovky nových minipivovarů, které vaří pivní speciály roztočivých chutí. I u nás se fenomén minipivovarů začal šířit neuvěřitelnou rychlostí. Přes tuto pivní renesanci a znovobjevování pivovarských tradic a stylů je jich hodně, které přežívají jen díky urputné snaze hrstky nadšenců.

Třeba v bavorském Bamberku jsou to takzvaná nakuřovaná piva. Díky nedokonalé technologii přípravy sladů a sušením na otevřeném ohni se před staletími kouřmo přenášelo sladem do piva. A právě Bamberk si uchoval tuto tradici. Deset pivovarů je v samotném městě, dalších asi tři sta menších v nedalekém okolí.

Dál na západ, v průmyslovém Düsseldorfu, se člověk setká s pivy kategorie alt. Měděná barva, příjemná hořkost, kvasnice svrchního kvašení a teploty zrání piva podobné těm u ležáku, hybridní styl každého znalce určitě osloví. Místní pivovárky čepují pivo z dřevěných sudů do malých dvoudecových skleniček, roznášených na potlučených hliníkových táčech.

Ještě dál na západ – v Bruselu – přišlo na svět i několik pivních stylů, které patří k nejohroženějším. Spontánně kvašený lambik, zrající až tři roky, je výjimečná specialita. Kyselost piva, typická pro tento styl, sice v létě zažene žízeň, ale člověku odkojenému sladkým nápojem v mládí a pivem nadnárodních značek v letech pozdějších nejde moc pod fousy. Lambik dal vzniknout dalším několika variacím. Přidáním místních kyselých višní vzniká ještě kyselější, ještě více osvěžující nápoj lambik kriek, smícháním různých starých lambiků pak piva geuze...

Všechny tyto pivní rarity mají namále. Západní oblast vně Bruselu kdysi lemovalo na tři sta podobných pivovarů, dnes jich zůstalo stěží deset. Navíc většinu své produkce musí dovozovat, aby vůbec byla prodejná. Podobných stylů, které by bylo radno ochutnat, než zmizí z pivní mapy, je jen v Evropě víc. Severně ve Skotsku vřesový svrchně kvašený ale, ve Finsku pak sahti, v okolí Lipska piva gose...

Některá piva se bohužel dnešních dnů nedočkala. V Polsku kdysi oblíbené grodziskie, svrchně kvašené nakuřované pšeničné pivo nízké stupňovitosti, vyššího chmelení, se přestalo vařit koncem devadesátých let. V současné době přežívá jen v srdcích pamětníků a homebrewářů – domácích vařičů piva, kteří se scházejí koncem srpna na malém festivalu.

Atlas Copco
Apek Praha

Tradiční partneři pro výrobu stlačeného vzduchu

Začátkem roku 2009 byla v Rodinném pivovaru Bernard provedena výměna starého pístového vzduchového kompresoru za moderní rotační zubový kompresor. Výměnu a instalaci kompresorů v náročných podmínkách, bez přerušení výroby, provedla společnost APEK Praha. Nový kompresor Atlas Copco je zdrojem stlačeného vzduchu v nejvyšší kvalitě, absolutně bez oleje, s nízkou spotřebou elektrické energie.

Atlas Copco s.r.o. | kompresory@cz.atlascopco.com | www.atlascopco.cz
APEK Praha s.r.o. | info@apekpraha.cz | www.apekpraha.cz

Pokaždé mám chuť utéct

► říká režisér Jiří Havelka

Není zvykem magazínu v rozhovoru zpovídanému člověku tykat. Ale Jiřího Havelku jsem poznal v divadelním souboru jihlavského gymnázia. Už tehdy výborně hrál a společně s dalšími členy přinášel skvělé nápady. Všichni rádi experimentovali, ale zároveň dokázali lidi bavit. „Jsem zastáncem názoru, že nějaký nedivácký experiment pro experiment nemá význam. Divadlo je vždycky pro diváky. Když budeš na jevišti močit a lidi budou odcházet, jaký to má smysl?“ říká úspěšný mladý režisér.

Před maturitou ses rozhodoval mezi vysokou školou ekonomickou a DAMU, takže jak vidíš situaci českých a zejména malých pražských divadel z pohledu ekonomiky?

V Praze se dělají audity divadel. Jde zřejmě o to snížit počet zaměstnanců, nebo spíš divadel vůbec. Podle mě chce magistrát dávat na pravidelné dotace o hodně míň peněz. Nevím, jakou kulturní politiku tím sleduje; jestli vůbec nějakou má. Pravda je, že skoro nikde už to nefunguje jako u nás, aby v jednom městě existovalo tolik divadel. Byl jsem nedávno v Kanadě, kde se jen divadlem užívá pár lidí. V podstatě tam jsou jen muzikálová divadla, která hrají jeden kus, dokud chodí lidi, anebo nezávislé produkce, kdy jsou na jevišti dva tři herci, často i jeden, protože víc nezaplátí. A za tím jsou složitě sehnané peníze z grantů, kooperace různých souborů a festivalů. Počet ansámblových divadel v Praze je vlastně luxus.

Zdá se, že nejsi příznivec dosavadního systému.

Systému dotací moc nerozumím. Ale mám

v hlavě jakýsi ideál, jak by to mohlo fungovat, uživit se a zároveň udržet kvalitu. Základem by měl být repertoár tvořící malý soubor, který má v české kultuře svůj smysl i místo, ale je neustále obohacovaný jinými herci a dalšími podněty zvenčí. A na to se shání granty, festivalové spolupráce atd. Musí se prostě najít způsob, jak zachovat právě tu „ansámblovitost“. V malých souborech, jako jsou Dejvické divadlo nebo Divadlo Na zábradlí, je specifikum a síla českého divadla. Granty směřují spíš k jednorázovým projektům, ale mě práce se souborem, který má za sebou společnou historii, přijde zajímavější. I český divák rád chodí na něco, s čím se potkává delší dobu, pravidelně. Nechodí jen na jména, ale i na určitý styl, poetiku, prostě na soubor, který má rád. Bohužel dnešní ekonomická situace kontinuitě v divadle moc nepřeje.

Asi se shodneme, že stát i město by měly divadla podporovat...

To určitě, ale musí se rozhodnout, které subjekty chce podporovat a proč, a stát za nimi.

Čili nepatříš k těm, kteří jsou rozhořčení, že stát nebo město divadlu a kultuře vůbec nepřeje?

Když budu úplně upřímný, kdybych byl dneska šéfem divadla, nebudu na audit nadávat, ale vezmu to jako příležitost pro změny v divadle a souboru směrem k větší efektivitě. Nechám si lidi, kteří mají opravdový zájem, divadlo je pro ně na prvním místě, pracují v něm kvůli jeho stylu i vlastní seberealizaci a nemají tisíc věcí bokem. Podle mě by nějakých šest až osm lidí mělo tvořit jádro souboru, který nepotřebuje tak velkou dotaci, protože je menší. A pravidelné dotace zajišťující chod a repertoárovitost divadla bych doplnil granty. Na určitý projekt si pozvu několik hostů a dobře je zaplatím z gran-

tu na nějaké konkrétní téma. V téhle kombinaci vidím jedinou možnost dlouhodobého přežití.

A co soukromé peníze? Zkusil jsi to někdy?

Jestliže na nějaký projekt seženu kromě grantů i sponzory, je to jediné dobře. Já o granty nikdy nežádal a jakési partnerství jsem sháněl jen jednou, když jsem v Ypsilonce dělal Jarryho Nadsamce. Domlouval jsem se se sex shopy, aby nám zadarmo daly nafukovací panny. A byl z toho sponzor.

Nahoru jsi vyletěl hodně rychle, o tvých představeních se mluví, míváš dobré kritiky. Nezamával s tebou ten rychlý úspěch?

Myslím, že ne. Úspěch v divadle je stejně pomíjivý jako ta představení. Vždycky začínáš úplně nanovo. A ono je taky těžké říct, co bylo to vylitnutí. Pokud vůbec nějaké bylo, tak asi kvůli Černé díře v Dejvickém divadle. Do té doby jsem dělal pro mě důležitý věci v Ypsilonce, ale bez větší pozornosti divadelní obce. Takže jsem rád, že teď chodí třeba na Drama v kostce i lidi, kteří by, nebýt Černé díry, nikdy nepřišli.

Považuješ tuhle úspěšnou inscenaci za klíčový moment?

Co se týče pozornosti kritiky, tak určitě. Pro mě až nezaslouženě, protože šlo o hodně kolektivní dílo. Ale pro mě osobně zlomový objevení divadla mám spojený s Ypsilonkou.

Pokud vím, cesta k Černé díře byla krušná. Hrozilo, že tvá spolupráce s Dejvicemi skončí bez výsledku.

Měl jsem téma starého sedláka bojujícího proti mexické firmě, která chce jeho pole. Já se s tím osmdesátiletým člověkem setkal a jeho příběh je opravdu velký a spíš by zasloužil filmové zpracování. Na zkoušky jsem přinesl postavy,

situace a základní osnovu děje a začali jsme improvizovat. To byl důvod, proč mě šéf divadla Miroslav Krobot pozval. Aby herci zkusili i jinou metodu, aby se sami podíleli na vytváření dialogů. Jenže na soustředění v Humpolci jsme zjistili, že je to blbý, strašně aktuální a sociálně ekologický a že nejde zahrát moudrost osmdesátiletého muže, aby to nebyla parodie. A byl asi měsíc před premiérou.

Proč jste to nakonec nezabíli?

Rozhodla chuť herců, přesvědčení, že to vlastně není průser, ale možnost udělat něco, co ještě nedělali. Když pracuju na autorském představení, kde předem neexistuje text, ale vytváří se až na zkouškách, pokaždé přijde krize, kdy mám chuť utéct; pokud to není s těmi „mými“ ve Vostopětce nebo v Ypsilonce, kde se krize vlastně bere jako základ. Jinde vždycky přijde fáze, kdy si říkám – do prdele, už nikdy autorský představení. Ten stres, když jdeš na zkoušku a víš, že předchozí koncept se zrušil a ty neseš nový, který za týden možná zase padne. Blíží se den premiéry, ale čeho? Říkáš si, že budeš dělat už jenom hotové texty, kde se vždycky máš čeho chytit. Ale pak tě lidi, jak

se to stalo v Dejvickém, vybudí a ty si vzpomeneš na témata, který si kdysi chtěl udělat. Máš partu skvělých herců a můžeš si to zkusit, protože oni jsou pro.

Mimochodem, jak velký rozdíl je v tom, dělat s Ivanem Trojanem, který se v posledních letech stal velkou hvězdou, a řekněme pro širší veřejnost bezejmenným hercem?

Skoro vždycky, když jsem se setkal s někým, komu říkáš hvězda, byla to spíš výhoda, nový impuls, přínos. Právě Ivan Trojan to dělal z vnitřní potřeby. Nebýt jeho entusiasmů, asi bych to nedokončil. Nebylo nic, ale on pořád říkal, že to má cenu. Utvrdil mě v názoru, že kdo TO v sobě neztratí, zůstane umělcem do smrti. Jiní dělají jen to, co už umějí, a netouží objevovat něco nového.

A co divadlo Vosto5?

To je moje srdcová záležitost, která mě nabíjí. Ti kluci začali dělat divadlo na pražském gymnáziu. Já se s nimi potkal na DAMU, jejich styl založený na improvizaci mně byl hodně blízký. Blbneš si, ale zároveň tomu dáváš nějaký tvar. Máme starý vojenský stan a karavan a v létě

jezdíme po festivalech. Jinak hrajeme tak dvakrát měsíčně už pět šest let Stand'artní kabarety, což jsou čistý improvizace, a za tu dobu se to tak napojilo, že se na každé představení hrozně těším. Teď je pro mě kabaret asi to nejlepší, co dělám.

x

JIŘÍ HAVELKA 1980*

—
Vystudoval režii a dramaturgii alternativního a loutkového divadla na pražské DAMU. Režirovat začal v pražském divadle Ypsilon. V roce 2008 obdržel Cenu Alfreda Radoka v kategorii Talent roku. Jeho inscenace (např. Nadsamec v Ypsilonce, Indián v ohrožení v brněnském Hadivadle nebo Černá díra v Dejvickém divadle) se vyznačují osobitým rukopisem a významný podíl na vytváření dialogů i dramatických situací mají samotní herci.

text Jaroslav Rudiš
ilustrace Luděk Bárta

fejton

Nina

„To se zmákně, neboj,“ říká neoholený chlápek ve flanelové košili a v maskáčích. Postáváme na chodbě porodnice, po chodbách vozí maminky své čerstvé ratolesti v něčem jako nákupních vozičkách. Možná to není porodnice, ale zvláštní oddělení Kauflandu, alles für kinder, kdo to dneska ví.

„Nějakej Bufalo. Franta Bufalo Pánek, ale pro tebe jen Bufalo. Moje stará trochu frflá, že pořád jezdím na ty potlachy. Ale já jí říkám, ty máš děti, já mám country.“

Bufalo vstává, dívá se do zahrady, najednou je plný něhy, mluví o zázraku zplození a nekonečné moci přírody, o tom, že nic v životě není náhoda, ani láska, ani smrt, a hladí se přitom po vzdušném pivním bříše, do kterého se mu zařezává mohutný pásek s nápisem Westcoast Railway.

„Když má ženská dítě, přestane blbnout,“ řekne.

„A chlap?“

„Začne blbnout. Hlavní je se nezbláznit. Ty nenakojíš, i kdybys chtěl stokrát. Odstup, musíš umět udržovat odstup. Jako na dálnici. A hlavně pružit. Jak si to pustíš moc k tělu, přestaneš být chlap. Nikdy si nenech sebrat své koničky. Podívej se na mě. Maruně pomáhám, ale vocaď vocaď.“

Bufalo vypadá jako hra na kovboje, na opasku nemá bouchačky, ale dva foťáky a kameru. Vše hightech. „Tehle foťák je dobrej na detaily, umí

skvěle makro. To mám na ty krvavý věcičky zblízka. A tenhle zase skvěle seká celky. A kamera má stereo zvuk pro domácí kino, všechno ti to pěkně sama rovnou smíchá. Tak malá, no řekl bys to do ní?“

„Neřek.“

„Já sem vždycky chtěl točit filmy. Velký kino, westerny a tak. Ale nějak to nevyšlo, a tak makám v Kauflandu. A kde makáš ty?“

„Doma.“

„Tě jako živí stará, jo?“

„No.“

„Ty krávo! Pohoda! A jakej máš foťák?“

Vytahuju svůj starý soňák, co jsem si kdysi koupil za čtení ve Stuttgartu.

„To tě živí nějak blbě, ne? Taková šlupka. My máme natočený úplně všechno. I 3D model plodu. Mě to vždycky dojde. Až tady budeš potřetí, taky budeš mít tři kamery.“

Sestřička nás zve dovnitř. Vanda se nechává masírovat, Bufalo mele o chystaném potlachu na Sázavě a o Nedvědech a pak ho jeho žena poprosí, ať už konečně drží hubu. Bufalo se urazí. Ale jen tak na oko. Pak otevře ženě colu, ona ho pohladí a Bufalo zase něco mele.

Rodíme hned vedle sebe. Bufalo z bafohu vytahuje skládací stativu a upevňuje na ně kameru a jeden z foťáků. „Už to jede,“ mrká na mě pravým okem a vybaluje přídavné světlo, co si půjčil od filmařů, když u nich v obchodáku točili reklamu

na jogurty, a mizí v kóji. „Maruno, makej, makej, makej,“ křičí Bufalo, jeho žena říká, ať je zticha, a já nějak nedokážu říkat nic a jen Vandu držím za ruku a otírám jí čelo a sleduju na monitoru stoupaající a klesající křivky. Dítě, dělohu, kontrakce.

A pak ji odpojují a jde se na to, teď už doopravdy, jako milióny let před všemi písíčky a aply. Vanda se napíná, vzdychá a řve, vypuzuje do světa naše dítě, zprvu se mu moc nechce a já se ani tak nedivím, svět je právě nějak zlomenej v pase, ale i tak ji pořád držím ruku a pak i nohu a říkám, že to bude dobrý. A pak se nadechne a já ji uvidím. Nina. 7. 4. 2009, Praha, 15.26. „No čau, ty vole,“ říkám jí na pozdrav. Vanda řekne, že jsem teda mohl říct něco lepšího a chytřejšího, když jsem spisovatel, ale mě v tu chvíli nic lepšího a chytřejšího nenapadlo. Příště si to promyslíš dopředu.

„No, to bys měl.“

Jsem v podivném rauši. Trochu sjetý. Porod je dobrý matroš.

„Tatínku, foťte,“ vyzývá mě asistentka.

„Já nevím.“

„Foťte, to se nebude opakovat. Musíte fotit. Všichni tatínkové foťej.“

„Já nevím.“

„A ještě musíte taky přestříhnout pupeční šňůru,“ přidává se lékařka.

„Já nevím.“

„Všichni tatínkové stříhají.“

Nakonec jsem vyfotil jeden zmatený snímek, kde je víc krve než Niny. A šňůru jsem taky přestříhl, bylo to něco jako žužu, ale nevím to už přesně. Nikdy jsem totiž žužu nestříhal.

Taky vedle nás se narodil malý člověk, chlapec. Otevřely se dveře a já čekal, až ho uvidím, ale jako prvního zahlédnu Bufala. Ležel na vozíku s foťákem na hrudi jako skolený buvol. „To je dobrý, to on dělá furt. Já mu říkám, ať radši jede doma na videu,“ uklidňuje doktory jeho žena.

Držím v ruce Ninu. Je docela maličká a ku podivu nebrečí. V duchu doufám, že nebude spisovatelka či divadelní kritička, přeju jí nějaký normální, český, obyčejný, citově vyrovnaný život. Třeba prodavačky v Kauflandu, co bude mít ráda country.

„Už zas blbneš, co?“ ozve se Vanda.

„No.“

x

Olá Lisabon

O Lisabonské smlouvě se popsaly tuny papíru, ale o hlavním městě Portugalska se z novinových článků a televizních debat člověk nic nedozví. Jaký vlastně je Lisabon, od něhož nás dělí téměř tři tisíce kilometrů a necelé čtyři hodiny letu?

Především malý. Se všemi předměstími má sice mezi jedním a dvěma miliony obyvatel (statistiky se různí), ale vlastní Lisabon je velký asi jako dvě Brna. A historické centrum, kromě vzdálenějšího Beléma, se dá pohodlně obejít pěšky. I když slovo pohodlně není úplně na místě, protože kromě čtvrtí Baixa a Avenida v rovině mezi dvěma kopci je to pořád nahoru dolů. Určitě se vyplatí koupit si lisabonskou kartu (platí i pro návštěvy většiny muzeí a památek), anebo celodenní jízdenku na Carris (což je veškerá městská doprava kromě metra) a střídat chůzi s jízdou malými žlutými tramvajemi a strmější uličky zdolávat pomocí několika kolejových lanovek.

Staré tramvaje, jaké v Praze už dávno nejezdí, k Lisabonu a zvláště ke čtvrtím Alfama a Bairro Alto patří doslova neodmyslitelně. Léty provozu ohlazené dřevěné lavice sice nejsou moc pohodlné a do malých vozů se někdy vecpe neuvěřitelný počet pasažérů, ale vnímat město z pohledu odtud a taky pozorovat řidiče a řidičky, kteří se s neuvěřitelným klidem řítí úzkými uličkami a mýjejí automobily (pokud se nějaká auta vedle nich vůbec vejdou) doslova o centimetry, je zážitek.

Zcela originální je výtah Elevador de Santa Justa, který spojuje ulici v Baixe s náměstím Largo do Carmo. Železnou konstrukci zdobenou doslova filigránskými prvky navrhl Eiffelův žák Raoul Mesnier du Ponsard. Technická památka na první pohled sice působí poněkud sešle, ale svému účelu slouží už desítky let a muzeální dřevěný interiér člověka lehce přenesse do doby o sto let zpátky. Pohled z kavárny na horní plošně výtahu na město i širokou řeku Tejo je úchvatný.

Působivé vyhlídky jsou vůbec zdejší „specialitou“. Zatímco z Miradouro de São Pedro de Alcântara má člověk jako na dlaní úhlednou čtvrt Baixa a nad ní bývalým diktátorem Salazarem rekonstruovaný hrad Castelo de São Pedro, z Miradouro de Graça dohlédne až na most 24. dubna. Svou konstrukcí i barvou připomíná proslulý Golden Gate v San Francisku. Ovšem nejpůvabnější jsou výhlídky od kostela Santa Luzia a z blízké kavárny pod širým nebem na Largo das Portas do Sol. Červené střechy Alfamy odtud připomínají Malou Stranu při pohledu z Hradčanského náměstí.

Ale když se člověk ponoří do sítě úzkých uliček, zjistí, že tahle starobylá čtvrt, kterou kdysi obývali Maurové, se od té pražské hodně liší. Na balkonech visí šňůry s prádlem, kromě několika míst se tu příliš nepohybují turisté a už vůbec ne poslanci. Žijí tu spíš chudší lidé a mnohé domy a zákoutí úpěnlivě volají po rekonstrukci, jako volaly u nás za totáče. Někde pracují řemeslníci, ale jinak tu vládne téměř klid. V naprostém klidu je i čilý stařík v uličce, kam na tradiční trh zvou i nedávno vydané průvodce. „Fisch market finish... finish,“ opakuje lánou angličtinou a ochotně předvádí svou kuchyň s jakýmsi prázdnými nádobami a spíš gesty než slovy se chlubí, že jediné tu teď nabízí ryby. Žádné však nemá a těžko říct, jak v malé tmavé místnosti, do níž se vchází přímo z ulice, vůbec může něco prodávat.

Poklidný způsob života v Alfamě docela přesně vystihuje personál rodinné restaurace na plácku pod hradem. Zdá se, že patnáct turistů tři číšníci hravě obslouží. Jeden však neustále přechází mezi výčepním pultem a lednicí, aniž by cokoliv přenášel, druhý stojí ve dveřích a čeká, až přestane pršet, aby mohl otřít venkovní stolky, třetí působí poněkud bezradně. Co se děje v kuchyni, těžko říct, ale jednoduchý

oběd se protáhne na hodinu a půl a účet je třeba zkontrolovat. Ne že by zmatený vrchní chtěl podvádět, ale zdá se, že s počty se moc neskamarádil. Přesto se usmívá a na rozdíl od trpělivost ztrácejících hostů je v absolutní pohodě.

To číšníci i samotní majitelé v ulicích plných restaurací u náměstí Rossio v Baixe jinak kmitají. Potencionální hosty loví s rozevřenými jídelními lístky na pěší zóně před svými podniky. Zřejmě je důrazně pohánějí neviditelná ruka trhu. V každém případě stojí za to, nechat se zlákat. Na výtečnou večeři pro dva s malou lahví vína stačí i méně než dvacet euro. A co si dát jiného v téměř přímořském městě než – samozřejmě rybu. Vynikající je grilovaná parmice nachová nebo typická portugalská specialita bacalhau á brás – směs kousků tresky, brambor a cibule s míchaným vejcem ozdobená černými olivami. Jako předkrm anebo k vínu jsou výtečné rissois – půlměsíčky z těsta plněné omáčkou z darů moře. Zejména ctitelé zdravé výživy by si měli dát pozor na jinak skvělou sopa de pedra se zeleninou a masem, které ovšem v některých restauracích nahrazují spíš pořádnými kousky špeku, a to je kalorická bomba. Z ovoce stojí za ochutnání především zdejší sladké, přesto osvěžující melouny. Člověka nepřekvapí, že zdejší vína jsou výborná, a to nemusí pít ani portské, ale i milovník českého ležáku ocení některá řízná portugalská piva.

„Das ist sehr gut bier,“ uznale mlaská nad sklenicí oblíbeného Sagresu padesátiletý Bavorák, jehož maminku kdysi odsunuli z Brna. A na vizitku si píše Bernard, protože až pojedou do Prahy, určitě ho ochutná.

Je dobré, když člověk jede do země, jejíž jazyk neovládá, naučit se alespoň pár důležitých slovíček a frází. A pozdravy. Ty jsou ale v Lisabonu téměř zbytečné. Jinak ochotní a zdvořilí Portugalci nezdraví. Říct dobrý den – olá se dokonce neobtěžují ani recepční ve vícehvězdičkových hotelích a číšníci u bufetové snídaně se sice usmívají, ale pusou neotevřou.

Člověka, zvyklého na tvrzení cizinců, že české dívky jsou nejhezčí, příjemně překvapí mladé Portugalky. Až na zanedbatelné výjimky drobné a štíhlé, s bohatou škálou barev pleti – od světlé přes snědou až k tmavě hnědé. A stejně temperamentní jako pouliční tanečnice, která opravdu umí.

Čtvrti Bairro Alto a Chiado (tady, na rua Garret, se přes den dobře nakupuje) jsou centrem večerní zábavy mladých Portugalců i turistů. Zatímco ti první mizí v přečpaných hospodách a klubech, na turisty čeká třeba tradiční Café Brasileira se secesním průčelím a hlavně několik podniků, v nichž se hraje a zpívá tradiční lisabonské fado. Obsahem texty plné emocí připomínají blues, tu věčnou touhu po něčem dávno ztraceném, čeho nelze dosáhnout. Zpěvačky i zpěváky však nedoprovázejí jazzoví muzikanti, ale hráči na guitarru, svým tvarem připomínající mandolínu, a violu, jak tu říkají španělské kytáře. Ovšem za méně turistickým, autentičtějším fadem

je lépe vyrazit do několika skromnějších podniků v Alfamě.

Lisabon v roce 1755 postihlo katastrofální zemětřesení. Obnovy dnešní Baixy se ujal markýz de Pombal. Na místě trosk nechal postavit síť pravoúhlých ulic v části přiléhající k řece Tejo, zatímco východněji vznikla tři velká náměstí (nejkrásnější je Rossio s Národním divadlem a dvěma zelenými fontánami) a široký, dlouhý bulvár Avenida de Liberdade. V průvodcích ho přirovnávají k Champs Elysées, ale jako obvykle trošku přehánějí. Dojem kazí i všude přítomný hluk z husté dopravy. Člověk mu neunikne ani ve většině lisabonských parků a zahrad se subtropickým rostlinstvem. Přesto za návštěvu určitě stojí botanická zahrada a klidnější, napůl skleníková Estufa Fría.

Krásné zahrady a parky jsou i ve čtvrti Belém, která je od centra vzdálená asi tři kilometry a pohodlně se do ní dojede moderní tramvají. Právě odtud před staletími vyplouvali na své objevitelské výpravy portugalská mořeplavci. Zašlou slávu symbolizuje obří novodobý pomník a hlavně Torre de Belém, skvost takzvané manuelské architektury z počátku 16. století. Zatímco tehdy stála uprostřed Teja, dneska je u břehu a jen z jedné strany na ni dorážejí vlny řeky, která se jen o pár kilometrů dál vlévá do Atlantického oceánu. Jiným skvostem téhož architektonického stylu je Mosteiro dos Jeronimos, klášter, jehož křížová chodba vyniká až přebujelou zdobností.

A když jsme u historie, je třeba zmínit tradiční azulejos, dlaždice s malovanými výjevy, které zdobí mnohé lisabonské kostely a v jednodušší podobě i většinu starých domů. Azulejos mají i své muzeum, které rozhodně stojí za návštěvu. Stejně jako Museu Calouste Gulbenkian, v němž kromě pozoruhodné sbírky obrazů od renesance až po impresionisty, keramiky a koberců je i sál věnovaný slavnému secesnímu klenotníkovi Renému Laliquemu.

Kdo si na Lisabon vyhradí víc než jen prodloužený víkend, může se příměstským vlakem vydat do města Sintra, jejíž paláce patří do světového dědictví UNESCO, a na Cabo da Roca, úplně nejzápadnější výběžek evropského kontinentu. A výlet zakončit na pláži v blízkém Cascais.

×

Lisabon .....
 je hlavním a největším městem Portugalska. Má 564 657 obyvatel, v okolí města žije více než 3 miliony obyvatel. Lisabon je nejzápadnějším hlavním městem na evropské pevnině a rozkládá se na relativně malé ploše 84,6 km². Vzhledem k tomu, že současné hranice města jsou definovány v úzké návaznosti na původní historické jádro, jsou jeho metropolitní předměstí jako Loures, Odivelas, Amadora a Oeiras formálně považovány za samostatné obce.

My jsme si vybrali dobře. A vy?

Pomocí kvalitního software a služeb pomáháme našim zákazníkům realizovat jejich vize. Informační systém KARAT řeší podnikové procesy a eviduje veškeré datové toky ve společnosti, a tak poskytuje dokonalý přehled o její celkové situaci. Dokážeme přizpůsobit systém přesně dle vašich specifických potřeb a učinit vaše podnikání efektivnější.

informační systém,
 který se vám přizpůsobí

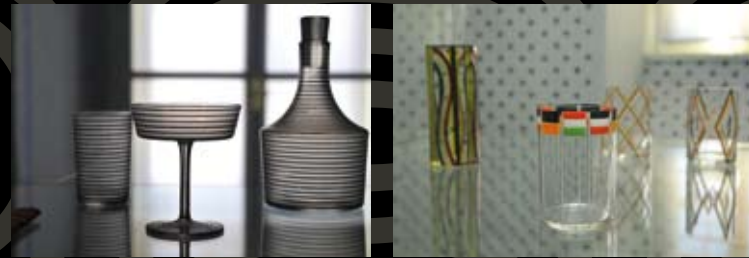

Rodný dům Josefa Hoffmanna

Hoffmannův dům na náměstí v Brtnici nedaleko Jihlavy postavili už ve středověku. Z období renesance se v něm zachovaly hřebínkové klenby, fasáda a další prvky jsou dílem několika barokních přestaveb. Více než dvě stě let v domě bydlela rodina Hoffmannů, místních starostů a majitelů továrny na kartouny.

V domě se narodil významný rakouský i světový architekt Josef Hoffmann (1870–1956), který patřil k vůdčím osobnostem vídeňské secese (Jugendstil) a později art deco. Je řazen k předním tvůrcům moderního designu. Dlouho vedl proslulé vídeňské dílny Wiener Werkstätte, pro které sám navrhl množství užitkových předmětů, látek, skla, keramiky, šperků i nábytku. Z jeho architektonických prací je třeba zmínit sanatorium v Purkersdorfu a Palais Stoklet v Bruselu. I když později Hoffmann upadl téměř v zapomnutí, v posledních desetiletích byl znovuobjeven a při uměleckých aukcích je o jím navržené předměty nebývalý zájem.

V roce 1945 československé úřady Hoffmannům dům zkonfiskovali a samotný architekt se do Brtnice už nikdy nevrátil. Dům léta chátral, až v roce 2003 jej zrekonstruovali a otevřeli tu expozici s ukázkami prací slavného architekta. Při rekonstrukci se pod bílými přemalbami podařilo objevit pestrou výmalbu, která byla dílem Josefa Hoffmanna. Letos na jaře v Brtnici nově upravili a v červnu otevřeli muzejní expozici.

BERNARD®

S ČISTOU *Fvestka* OSVĚŽUJÍCÍ NEALKOHOLICKÝ NÁPOJ

HLAVOU

Hledá se
nejkrásnější
čistá hlava

na etiketu piva Bernard!

Hraj o pivo
na celý rok zdarma!

BERNARD
S ČISTOU *Free*
HLAVOU

PRAVIDLA SOUTĚŽE:

Nahraj svoji fotografii na bernard.cz a soutěž s námi o nejkrásnější čistou hlavu. Pokud si nechceš kvůli soutěži své vlasy oholit, můžeš zajít k našemu virtuálnímu kadeřníkovi na výše uvedený web a vytvořit si svoji vlastní čistou hlavu přímo tam.

VÝHRY:

10 nejkrásnějších hlav si vymění místo se Stanislavem Bernardem na etiketě nealkoholického piva BERNARD s čistou hlavou po dobu dvou měsíců a také získá pivo na rok zdarma!

Nejkrásnější čistá hlava každého okresu se objeví na billboardech ve svém regionu.

Hlasuj a můžeš získat pivo na rok zdarma!